

τὴν γλῶσσαν τῶν κυριαρχῶν, ἡ δὲ ἑλληνικὴ διεκινδύνευε νὰ διαφθαρῇ ὀλικῶς διὰ τῆς βεβιασμένης καὶ δυσειδοῦς συγκράσεως ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς. Ἄλλ' ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ὡς ἐλευθέρα πάντοτε καὶ ὑπερτέρα τῶν πολιτικῶν μεταβολῶν, διετήρει τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ὅθεν ἐκ τῶν κόλπων τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐξῆλθον τὰ πρότυπα τῆς ῥητορικῆς τοῦ ἁμβωνος, οἱ Βασίλειοι, Γρηγόριοι, Κύριλλοι καὶ Χρυσόστομοι. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ οὗτοι Ἕλληνες κηρύττοντες τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, εἶχον τὴν γλῶσσαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, ἀπὸ δὲ τοῦ ὕψους τοῦ χριστιανικοῦ βήματος βλέποντες καθ' ὅλον τὸ ἀκροατήριον ἀδελφοὺς ἐν Χριστῷ, ἐξίσουν τοὺς πλουσίους πρὸς τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἀδυνάτους πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνάκτων περικυκλουμένους ὑπὸ δορυφόρων πρὸς τὰ ἐγκαταλελειμμένα ὄρφανά. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα προσῆγγιζεν ἤδη νὰ λάβῃ μέρος τῆς πρώτης ἰσχύος καὶ καθαρότητος ἐντὸς ὀλίγου χρόνου· ἀλλὰ σμῆνος αἵρετικῶν ὑψωθὲν πανταχόθεν ἐκάλυψε τῆς Ἐκκλησίας τὸν ὀρίζοντα. Ὅθεν ἔπαυσαν τότε κηρυττόμενα πρὸς τὸν λαὸν ἡ ἠθικὴ καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ κοινωνικοῦ ἀν-